

วิธีสร้างแบบสำรวจประเมินผลการพยาบาล

วิธีสร้างแบบสำรวจประเมินผลการพยาบาล

ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาของแบบสำรวจออกเป็นหน้าที่หลัก 5 หมวด ตามความหมายของการพยาบาลในการวิจัยครั้งนี้ คือ การดูแล การป้องกัน การส่งเสริมสุขภาพ การฟื้นฟูสุขภาพ และการร่วมมือปฏิบัติ และดำเนินการสร้างแบบสำรวจเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างรายการของแบบสำรวจ โดยให้เนื้อหาของรายการมีรายละเอียดตรงตามความหมายของการพยาบาลในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 หมวดดังกล่าวแล้วข้างต้น ประกอบด้วยลักษณะการปฏิบัติอันเป็นการกระทำที่พยาบาลต้องกระทำ โดยถือว่า เป็นกิจกรรมการพยาบาลที่ต้องให้กับผู้ป่วย มีจำนวนทั้งหมด 72 ข้อ

2. สร้างพฤติกรรมแสดงออกของรายการแต่ละข้อ ซึ่งแสดงถึงการปฏิบัติของพยาบาล ที่สามารถสังเกตได้ในแต่ละลักษณะของการปฏิบัติจะมีพฤติกรรมแสดง ออกมากกว่าหนึ่งพฤติกรรม พฤติกรรมแสดงออกนี้จะแสดงให้เห็นถึงปฏิกริยาตอบโต้ระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วย อย่างชัดเจนมากกว่ารายการธรรมดา และยังสามารรวบรวมรายละเอียดกิจกรรมการพยาบาลชนิดต่าง ๆ ซึ่งจะผันแปรยืดหยุ่นไปตามลักษณะการปฏิบัติ สถานการณ์ และประเภทของผู้ป่วย ทำให้สะดวกแก่ผู้ประเมินนำไปใช้ในทางปฏิบัติ เพราะจะมีกิจกรรมการพยาบาลสำหรับช่วยในการตัดสินใจมากข้อ 1 แบบสำรวจที่สร้างขึ้นนี้มีพฤติกรรมแสดงออกทั้งหมด 385 ข้อ

โดยการศึกษาลักษณะกิจกรรมการพยาบาลของ ควอลแพคส์ (Qual PaCS)²

1
Wandelt, and Angers. Qual PaCS : 37-38.

2
Ibid.

มาร์ธา อี โรเจอร์¹ (Martha E. Rogers) และ เจเน็ต ไพรซ์² (Janet Price) เพื่อให้การสร้งขอรายการลักษณะการปฏิบัติและพฤติกรรมแสดงออก ครอบคลุมตามหน้าที่หลักของการพยาบาล ที่กำหนดตามความหมายการพยาบาลของการวิจัยครั้งนี้ สามารถสร้งขอรายการของแบบสำรวจในหมวดหน้าที่หลักของการพยาบาลได้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Martha E. Rogers, "Extending the Scope of Nursing Practices," Nursing Outlook 20(January 1972) : 46-52.

² Janet Price, "Patient Care Classification System," Nursing Outlook 20(July 1972) : 445-448.

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของขอรายการลักษณะการปฏิบัติและพฤติกรรมแสดงออก
แยกตามหน้าที่หลักของการพยาบาล

หน้าที่หลักของ การพยาบาล	การปฏิบัติ		พฤติกรรมแสดงออก	
	จำนวนขอ	ร้อยละ	จำนวนขอ	ร้อยละ
การดูแล	30	41.67	172	44.68
การป้องกัน	14	19.44	75	19.48
การส่งเสริมสุขภาพ	12	16.67	56	14.54
การฟื้นฟูสุขภาพ	8	11.11	40	10.39
การร่วมมือปฏิบัติ	8	11.11	42	10.91
รวม	72	100	385	100

การหาความตรงของแบบสำรวจ

ผู้วิจัยได้หาความตรงของแบบสำรวจ 2 แบบ คือ ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความตรงตามสภาพ (Concurrent validity) มีวิธีการดังต่อไปนี้

การหาความตรงตามเนื้อหา ผู้วิจัยได้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาล จำนวน 27 ท่าน คือผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาพยาบาล ประกอบด้วยอาจารย์พยาบาลระดับหัวหน้าแผนก จำนวน 4 ท่าน สาขาวิชาละ 1 ท่าน คือ

สาขาการพยาบาลแม่และเด็ก	1	ท่าน
สาขาการพยาบาลอายุรกรรมและศัลยกรรม	1	ท่าน
สาขาการพยาบาลสูติศาสตร์	1	ท่าน
สาขาการพยาบาลจิตเวช	1	ท่าน

ผู้ทรงคุณวุฒิทางบริการการพยาบาลประกอบด้วยพยาบาลที่กำลังดำรงอยู่ในตำแหน่ง
หัวหน้าพยาบาล หัวหน้าฝ่ายตรวจการ จากโรงพยาบาลต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนหัวหน้าพยาบาลและหัวหน้าฝ่ายตรวจการที่ใช่เป็นยุทธหัตถีคุณวุฒิตักษิณ
ความตรงของแบบสำรวจ*

โรงพยาบาล	หัวหน้าพยาบาล	หัวหน้าฝ่ายตรวจการ
จุฬาลงกรณ์	1	4
พญาไท	1	2
พระมงกุฎเกล้า	1	3
วชิระ	-	4
ศิริราช	1	2
สมเด็จพระเจ้าพระยา	-	4
รวม	4	19

เมื่อกำหนดยุทธหัตถีคุณวุฒิตักษิณได้แล้ว ผู้วิจัยจึงขอหนังสือแนะนำตัวจากหัวหน้าแผนกวิชาพยาบาล
ศึกษา คณะครุศาสตร์ ถึงยุทธหัตถีคุณวุฒิตักษิณ เพื่อขอความช่วยเหลือในการตรวจสอบแบบสำรวจ โดยมีเกณฑ์
ในการพิจารณา ดังนี้ 1) ความสัมพันธ์ของลักษณะการปฏิบัติกับหน้าที่หลัก และพฤติกรรมแสดงออก
กับลักษณะการปฏิบัติว่า สอดคล้องกันหรือไม่ โดยให้บอกความเห็นเป็น 3 ลักษณะ คือ เห็นคว
ไม่เห็นควย และไม่แน่ใจ พร้อมทั้งขอเสนอแนะ 2) ความกระฉับกระชวยของข้อความ ขอบกพรอง
ความยากง่าย และความถูกต้องทางวิชาการกับการปฏิบัติจริงของแต่ละขอรายการ

เมื่อได้แบบสำรวจทั้ง 27 ฉบับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงแบบสำรวจตามขอ
เสนอแนะของยุทธหัตถีคุณวุฒิตักษิณ และคัดขอรายการที่ยุทธหัตถีคุณวุฒิตักษิณตอบรับตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป เป็น
ขอรายการของแบบสำรวจ ตลอดจนจึงได้จัดพิมพ์แบบสำรวจขึ้นใหม่ โดยมีขอรายการลักษณะการ
ปฏิบัติจำนวน 72 ข้อ พฤติกรรมแสดงออกจำนวน 377 ข้อ แยกตามหน้าที่หลักดังแสดงใน
ตารางที่ 3

* ทุกรายนามยุทธหัตถีคุณวุฒิตักษิณในภาคผนวก ก.

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของขอรายการลักษณะการปฏิบัติ และพฤติกรรมแสดงออก
ที่ไต่ถามจากการตรวจสอบของผูทรงคุณวุฒิ

หน้าที่หลัก	การปฏิบัติ		พฤติกรรมแสดงออก	
	จำนวนขอ	ร้อยละ	จำนวนขอ	ร้อยละ
การดูแล	30	41.67	166	44.03
การป้องกัน	14	19.44	75	19.89
การส่งเสริมสุขภาพ	12	16.67	55	14.59
การฟื้นฟูสุขภาพ	8	11.11	40	10.61
การร่วมมือปฏิบัติ	8	11.11	41	10.88
รวม	72	100	377	100

การหาความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดบุคคลผู้จัดระดับคุณภาพการพยาบาลและตัวอย่างประชากร โดยผู้วิจัยได้
ขอความร่วมมือจากหัวหน้าคึกที่มความคุ้นเคยกับการประเมินคุณภาพการพยาบาลของพยาบาลที่
ให้การพยาบาลผู้ป่วยโดยตรง ตามความจริงที่ไต่ถามการสังเกตพฤติกรรม และการประเมินผลตาม
หลักเกณฑ์ของแผนกพยาบาล ไต่จำนวน 7 คน จากนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกพยาบาลเพื่อเป็นตัวอย่าง
ประชากรจากโรงพยาบาลแห่งเดียวกันนั้น จำนวน 35 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย
(Simple random sampling) กวการจับฉลากขอพยาบาลตามเลขที่ในตารางเวร
ของคึกที่พยาบาลเหล่านั้นประจำอยู่ ซึ่งตัวอย่างประชากรแต่ละคนอยู่ภายใต้ระบบบริหาร ปรึกษา
และวัตถุประสงค์ในการจัดบริการการพยาบาลอย่างเดียวกัน มีวิธีและหลักการประเมินผลแบบ

เดียวกันจำนวนทีละ 5 คน จดรายชื่อของพยาบาลที่ถูกสุ่มเป็นตัวอย่างประชากร ให้แก่หัวหน้าตึกที่กำหนดไว้ของแต่ละตึก ให้หัวหน้าตึกจัดลำดับคุณภาพการพยาบาลของพยาบาลแต่ละคนที่กำหนดชื่อให้ตามระดับคุณภาพดังต่อไปนี้ คือ ดีมาก ระหว่างดีมากกับดี ดี ปานกลาง พอใช้ ระหว่างพอกับใช้ไม่ได้ ใช้ไม่ได้ ไม่ดีปฏิบัติ นำระดับคุณภาพการพยาบาลของพยาบาลที่เป็นตัวแทนประชากรที่หัวหน้าตึกกำหนดให้แล้วนั้นมาเปรียบเทียบกับคะแนนที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในแต่ละระดับดังกล่าว โดยให้ระดับดีมาก เป็นเกณฑ์คะแนนสูงสุดคือ 72 คะแนน ซึ่งใช้ตามคะแนนของแบบประเมินผลการพยาบาลที่สร้างขึ้น อันมีจำนวนขอรายการลักษณะการปฏิบัติทั้งหมด 72 ข้อ ซึ่งกำหนดความถี่ทำดีมากจะได้คะแนนเต็มขอละ 1 คะแนน คะแนนสูงสุดของแต่ละระดับ จะห่างกันขวงละ 9 คะแนน โดยช่วงสุดท้ายคือ ใช้ไม่ได้ จะเป็น 18 คะแนน และระดับไม่ดีปฏิบัติให้ 0 คะแนน ซึ่งคะแนนสูงสุดของแต่ละระดับจะเป็นดังนี้

ดีมาก	72	คะแนน
ระหว่างดีมากกับดี	63	คะแนน
ดี	54	คะแนน
ปานกลาง	45	คะแนน
พอใช้	36	คะแนน
ระหว่างพอกับใช้ไม่ได้	27	คะแนน
ใช้ไม่ได้	18	คะแนน
ไม่ดีปฏิบัติ	0	คะแนน

2. จัดเตรียมผู้ประมาณค่า (Raters) จำนวน 4 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์พยาบาลประชุมชี้แจงแต่ละขอรายการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและทดลองประมาณค่าตามแบบสำรวจคนละ 1 ฉบับ จากสภาพตัวอย่างเดียวกัน พบว่า ผู้ประมาณค่ามีความเข้าใจเนื้อหาของขอรายการโดยเฉลี่ยร้อยละ 90 และมีความเห็นเพิ่มเติมว่าแบบสำรวจนี้จะต้องใช้เวลาประเมินเมื่อเสร็จสิ้นการพยาบาลผู้ป่วยแล้ว 1 รายและ/หรือ ขณะทำการพยาบาลตลอดเวลา 8 ชั่วโมง (เวรหนึ่ง ๆ) จึงจะตรวจสอบได้ทุกขอรายการ ส่วนขอรายการที่ความเห็นแตกต่างกันเนื่องจาก

ภาษา จึงได้มีการตีความจนเข้าใจตรงกัน จากนั้นผู้วิจัยได้มอบแบบสำรวจที่กำหนดข้อประชากร ตัวอย่างลงในแบบประเมินในแถบประมาณค่าตามตัวอย่างประชากรที่รับผิดชอบ เมื่อผู้ประมาณค่าได้นำแบบสำรวจไปประมาณค่าแล้วให้นำส่งผู้วิจัย

นำคะแนนที่ได้จากหัวหน้าตึกและผู้ประมาณค่ามาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดย
ใช้สูตรของ เพียร์สัน (The Pearson's product-moment correlation coefficient)

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - (\sum X) (\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

- r_{XY} คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนการประมาณค่า โดยหัวหน้าตึกกับ
ผู้ประมาณค่า
- N คือ จำนวนตัวอย่างประชากรที่ถูกประมาณค่า และถูกประเมิน
จากหัวหน้าตึก
- $\sum X$ คือ คะแนนการประมาณค่าของพยาบาลแต่ละคน
- X คือ ผลรวมของคะแนนการประมาณค่าของพยาบาล จำนวน N คน
- $\sum Y$ คือ คะแนนการประเมินของหัวหน้าตึกที่ประเมินพยาบาลแต่ละคน
- $\sum Y$ คือ ผลรวมของคะแนนการประเมินของหัวหน้าตึก ที่ประเมินพยาบาล
จำนวน N คน

การหาความเที่ยงของแบบสำรวจ (Reliability)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาความเที่ยงของแบบสำรวจเป็น 2 แบบ คือ หาความเที่ยง

¹ N.M.Downie and R.W.Health, Basic Statistical Methods

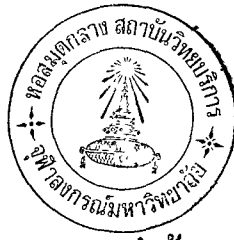
(New York : Harper and Raw Publishers, 1970), pp.93-94.

ภายใน และหาความเที่ยงผู้ให้คะแนน (Scorer reliability) ดังนี้

เลือกตัวอย่างประชากรที่จะใช้ในการหาความเที่ยงของแบบสำรวจ โดยสุ่มตัวอย่างจากหัวหน้าตึกและพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับผู้ป่วยในโรงพยาบาลที่จัดบริการการพยาบาลครอบคลุมทุกแผนก คือ อายุรศาสตร์ ศัลยศาสตร์ ตา หู คอ จมูก สูติศาสตร์ และนรีเวชวิทยา และจิตเวชศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างประชากรนี้ไม่ใช่กลุ่มเดียวกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการหาความตรงตามสภาพ เนื่องจากต้องใช้หัวหน้าตึกกับพยาบาล จึงใช้จำนวนหัวหน้าตึกเป็นเกณฑ์ ในการกำหนดตัวอย่างประชากรที่เป็นพยาบาล จำนวนหัวหน้าตึกทั้งหมด 272 คน ใช้จำนวนตัวอย่างประชากร 25 เปอร์เซ็นต์¹ ของทั้งหมด ได้จำนวนหัวหน้าตึก 68 คน หรือจำนวนตัวอย่างประชากรเท่ากับ 68 คน ดังแสดงในตารางที่ 4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ศักดิ์ ผาสุนันต์, หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ จำกัด, 2511), หน้า 75.

ตารางที่ 4 จำนวนหัวหน้าตึกและพยาบาลที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากร

โรงพยาบาล	หัวหน้าตึก	พยาบาล
จุฬาลงกรณ์	15	15
พญาไท	4	4
พระมงกุฎเกล้า	15	15
วชิระ	15	15
ศิริราช	15	15
สมเด็จพระเจ้าพระยา	4	4
รวม	68	68

ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากผู้ช่วยคณบดี เพื่อแสดงต่อผู้อำนวยการ โรงพยาบาล และ/หรือ หัวหน้าแผนกพยาบาลของโรงพยาบาลทั้ง 6 แห่งดังกล่าว พร้อมทั้งแจ้งให้ หัวหน้าแผนกพยาบาลทั้ง 6 แห่ง ไต่ถามถึงวิธีการแจกแบบสอบถาม และการจับคู่ประเมินระหว่าง หัวหน้าตึกและพยาบาล ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่างประชากร จะต้องประเมินการพยาบาลที่ปฏิบัติ ในเวลาป่วย และ เวรเดียวกันตามขอรายการทั้ง 72 ข้อ ตามวิธีปฏิบัติของแต่ละคนทีแนบมา ต่อจากนั้น ผู้วิจัยได้ให้หัวหน้าพยาบาลได้คัดเลือกหัวหน้าตึก ซึ่งเป็นผู้ประเมินหลักในการประเมิน ตามแผนกต่าง ๆ คือ อายุรศาสตร์ ศัลยศาสตร์ ทา หู คอ จมูก สูติศาสตร์ และนรีเวช วิทยา กุมารเวชศาสตร์ ตามจำนวนที่กำหนดมาให้ ยกเว้นโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา หัวหน้าแผนกพยาบาลจะเป็นผู้จำแนกแผนกเอง โดยมีกฎการเลือกตัววิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) แต่กำหนดลักษณะหัวหน้าตึกที่มีความเข้าใจและมีความสามารถในการประเมิน ผลที่ยุติธรรมที่สุดเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจที่ปรับปรุงแล้วทั้งชุด พร้อมทั้งจกหมายแนะนำตัวผู้วิจัยต่อหัวหน้า
 ตึก และชี้แจงจุดประสงค์ในการวิจัย โดยต้องการจะได้อาคำตอบที่เป็นความจริง และผลจากการ
 ตอบจะไม่กระทบกระเทือนต่อผู้ถูกประเมินแต่อย่างใด นำไปมอบให้หัวหน้าแผนกพยาบาล เพื่อให้
 หัวหน้าตึกได้เลือกพยาบาลประเมิน วัน เวลา และผู้ช่วย ที่จะใช้ในการประเมินผลตามแบบ
 สำรวจที่มอบให้ หลังจากได้ขออนุญาตกลับมาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาความเที่ยงดังต่อไปนี้

1. หาความเที่ยงภายในของแบบสำรวจนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีหาความเที่ยงชนิดแบ่งครึ่ง
 (Split-half Reliability) โดยวิธีสูตรของ สเปียร์แมน-บราวน์¹ (Spearman-
 Brown Formula)

$$r_{11} = \frac{2 r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}}}{1 + r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}}}$$

r_{11} คือ ความเที่ยงของแบบสอบทั้งหมด

$r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}}$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบครึ่งฉบับ

2. หาความเที่ยงของผู้ให้คะแนน (Scorer Reliability) โดยกำหนดหา
 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยวิธีสูตรของเพียร์สัน²

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - (\sum X) (\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

r_{XY} คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของผู้ให้คะแนนการประมาณค่าแบบสำรวจ

¹

R.L. Thorndike and Elizabeth Hagen. Measurement and Evaluation in Psychology and Education, 2nd ed. (New York : John Wiley, 1961), p. 179.

²

Downie and Heath, Basic Statistical Methods : 93-94.

N	คือ จำนวนพยาบาลที่ถูกประเมินค่า
X	คือ คะแนนประมาณค่าที่พยาบาลให้แก่ตนเอง
ΣX	คือ ผลรวมของคะแนนประมาณค่าของพยาบาลที่ให้แก่ตนเอง
	จำนวน N คน
Y	คือ คะแนนประมาณค่าที่หัวหน้าตึกให้แก่พยาบาล
ΣY	คือ ผลรวมของคะแนนประมาณค่าที่หัวหน้าตึกให้แก่พยาบาล

หากความเที่ยงเฉลี่ยของผู้ให้คะแนนด้วยสูตรของสเปียร์แมน-บราวน์¹ (Spearman-Brown Formula)

$$r_{11} = \frac{r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}}}{1 + r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}}}$$

r_{11} คือ ความเที่ยงเฉลี่ยของหัวหน้าตึกและพยาบาลคู่ประเมิน

$r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}}$ คือ ความเที่ยงของผู้ให้คะแนนแต่ละคน

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ อนันต์ ศรีโสภา, หลักการวิจัยเบื้องต้น (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520), 1 : 156.